

ORBA PROTI POKOJNINAM SE NADALJUJE

delavnice ne morejo
nositi novega
bremena

MAGNATJE ZELO AKTIVNI

Washington, D. C. — (FP) —
demski magnatje in njih od-
nosniki, ki v večje visoke plače,
naglašali finančne potezko-
na federalnem distriktnem
sodišču v svojem apelu, naj se
pravi federalni penzijski sis-
tem, ki je bil uveljavljen v av-
stria preteklega leta na podla-
pokojninskega zakona za že-
lezničarje.

Na določa tri in pol odstotka
plačila na skupna mezna izpla-
čila in sličen davek na dohodke
delavcev. Denar, ki pride
od vsaj virov, se steka v posebni
fond, iz katerega se plačuje
delavcem in železničarjem, ki
so služili službeno dobo 30

Magnatje so argumentirali,
da bodo mogli nositi polo-
vni stroškov penzijskega sis-
tema, pripravljani pa so pre-
dvi vse finančno breme svo-
ga privatnega sistema stane-
tine pokojnine. Ta njih "ve-
dustnost" je bila kmalu po-
jejena, ko je C. E. Hildum,
direktor Lehigh Valley železni-
ce, povedal, da njegova družba
poveča maksimalno penzijo
na mesec. Druga eviden-
ca je bila predložena, da je po-
mo potrdila dejstvo, da že-
lezničarji rabijo svoj privatni
penzijski sistem kot gorjivo,
da bi delavce v pokorščini.

Prav tako so prepričali ko-
delavcem zapretimi, da ne bo-
delavci pokojnine, ko dose-
določeno starost, če bodo
delavci.

Priljubljen "armado" usluž-
be Atlantic Coast Line že-
leznice, o kateri je bilo rečeno,
da reprezentirala tisoče de-
lavcev, ki nasprotujejo federal-
nemu penzijskemu sistemu, je
bilo samo 16 oseb. Te so bi-
zaradniki kompanijske unije.
Medved, stara 59 let in doma od
Gorice. Tu je bila 32 let in za-
pušča hčer.

Stirje umrli v Waukeganu
Waukegan, Ill. — Naglo je um-
rli Jos. Petrovič, star 37 let in
rojen v Hoderdoščah na No-
trantskem. Zapušča ženo, sina in
hčer. — Dalje je umrla Jennie
Seliškar, stara 25 let in rojena v
Ameriki. Zapušča moža in sinč-
ka. — Umrli je tudi Elizabeta
Pastovrh, stara 47 let in doma
od Polhovega gradca. Zapušča
moža in deset otrok. — Premi-
nul je tudi Edvard Mihec, ki je
bil več let mestni policaj.

Najmlajši župan je Hrvat
Gallup, New Mexico. — Pri
zadnjih lokalnih volitvah je bil
izvoljen za tukajšnjega župana
John Milošević, sin hrvaškega
naseljenca, ki je star komaj 22
let. Rojen je bil v Hibbingu,
Minn. Menda bo najmlajši žu-
pan v Združenih državah.

Zapustil je tudi sina
Library, Pa. — V poročilu o
samomoru Johna Bajta z dne 22.
maja je bilo izpuščeno, da je po-
leg žene in hčere zapustil tudi
sina. Pokojnik je bil star 41 let.

Rieve odpotoval
v Zenevo na de-
lavsko konferenco
New York. — Emil Rieve,
predsednik Ameriške federacije
nogačarskih delavcev, je od-
šel v Zenevo, kjer bo represen-
tiral ameriške organizirane de-
lavce na konferenci Mednarod-
nega urada dela Lige narodov.
On je bil izbran za delegata na
priljubljeni Williama Greena,
predsednika Ameriške delavske
federacije.

Policija ustrelila dva
streljarska na Grikem
Chicago, 3. jun. — V Volu, Te-
nisi, je izbruhnila lokalna ge-
nialna stavka. Policija je u-
strelila dva streljarska, nakar so
ostali prebegli. Policija je na
mesto pod svojo kontrolo.
Najboljše poslano tja vojaške

Domače vesti

Obisk iz Clevelanda

Chicago. — V sredo sta ob-
iskala gl. urad SNPJ Frank Lun-
ka in Vinko Levstik iz Clevel-
anda. Povedala sta, da potujeta
v Pioneerville, Idaho, kjer se na-
haja znani slovenski zlati rud-
nik Come-back Mine, okrog ka-
terega pa so med slovenskimi
delničarji (skoro vsi iz Clevelan-
da) večni spori in tožbe. Levstik
je izjavil, da zdaj mora biti kon-
čne sporov. Prepirljivci morajo
ven iz družbe—ali pa bo rudnik
prodan tujcem.

Politična anekdota

Chicago. — Ko je pred nekaj
tedni pisatelj Louis Adamič pre-
dal v Pasadena, Calif., je bil
med poslušalci tudi Upton Sin-
clair, znani socialistični pisatelj
in danes demokrat ter vodja Epik-
a. Po predavanju sta se sešla
in Adamič je rekel Sinclairju:
"Upton, ali se spominjaš, ko si
me hotel sprebrniti v socialis-
ta? Danes sem jaz boljji socialis-
tist kakor ti in kako bi bilo, če
bi jaz začel s spreobračanjem?"
Upton ni nič rekel, le smejal se
je, toda njegova žena, ki je bila
z njim, je rekla: "Upton je še
vedno socialist!"

Srebrna poroka

Salem, O. — Dne 30. maja sta
Jakob in Frances Mihevc slavila
25-letnico svojega zakonskega
življenja ob veliki udeležbi pri-
jateljev in sorodnikov iz Clevel-
anda, Akrona, E. Palestine, Gi-
rarda, Cantona in celo iz Penn-
sylvanije.

Nov grob v West Virginiji

Fairmont, W. Va. — Tu je pred
kratkim umrl Joseph Dukic, star
63 let in rojen v Bartoličih pri
Kastavu. Bil je član društva 469
SNPJ in tu zapuša ženo, dva
sinova in tri hčere.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland. — Frank Beniger je
imel nesrečo z avtom, ko se je
vračal s piknika zadnje nedelje.
Zaletel se je vanj neki drugi av-
tomobilist in njegova žena, o-
trok in neki drugi rojak, ki se je
vozil z njim, so bili pobiti. Nje-
mu se ni zgodilo nič, toda njegov
avto, ki je bil še nov, je bil pre-
cej razbit. — Umrli je primor-
ska rojakinja Mary Gosnjak, roj.
Medves, stara 59 let in doma od
Gorice. Tu je bila 32 let in za-
pušča hčer.

Stirje umrli v Waukeganu

Waukegan, Ill. — Naglo je um-
rli Jos. Petrovič, star 37 let in
rojen v Hoderdoščah na No-
trantskem. Zapušča ženo, sina in
hčer. — Dalje je umrla Jennie
Seliškar, stara 25 let in rojena v
Ameriki. Zapušča moža in sinč-
ka. — Umrli je tudi Elizabeta
Pastovrh, stara 47 let in doma
od Polhovega gradca. Zapušča
moža in deset otrok. — Premi-
nul je tudi Edvard Mihec, ki je
bil več let mestni policaj.

Najmlajši župan je Hrvat

Gallup, New Mexico. — Pri
zadnjih lokalnih volitvah je bil
izvoljen za tukajšnjega župana
John Milošević, sin hrvaškega
naseljenca, ki je star komaj 22
let. Rojen je bil v Hibbingu,
Minn. Menda bo najmlajši žu-
pan v Združenih državah.

Zapustil je tudi sina

Library, Pa. — V poročilu o
samomoru Johna Bajta z dne 22.
maja je bilo izpuščeno, da je po-
leg žene in hčere zapustil tudi
sina. Pokojnik je bil star 41 let.

Rieve odpotoval
v Zenevo na de-
lavsko konferenco

New York. — Emil Rieve,
predsednik Ameriške federacije
nogačarskih delavcev, je od-
šel v Zenevo, kjer bo represen-
tiral ameriške organizirane de-
lavce na konferenci Mednarod-
nega urada dela Lige narodov.
On je bil izbran za delegata na
priljubljeni Williama Greena,
predsednika Ameriške delavske
federacije.

MASAKER ITA- LIJANSKIH VO- JAKOV V AFRIKI

Argentinijska zahteva
sklicanje seje Lige
narodov

AMERIKA NI ZA- PLETENA

Rim, 3. jun. — Fašistične mi-
litaristične avtoritete so objavi-
le poročilo o masakru 30 itali-
janskih vojakov, katere so Abe-
sinci napadli iz zasede na cesti
med mestoma Makale in Addis
Ababa. Vojaki so spremljali
kolono tovornih avtov, na ka-
terih so bila naložena živila, ko
so jih nenadoma obkolili Abe-
sinci in se niso mogli nikamor
umakniti. S seboj so imeli ra-
dioaparater in operator je pozval
glavni stan italijanske arme-
de v Addis Ababi, naj takoj
pošlje pomoč. Ta se je takoj
odzval in poslal ojačenje, a je
bilo že prepozno. Absinci so
že opravili svoje delo — pokla-
li so vse člane italijanskega vo-
jaškega oddelka.

Vrhovno poveljništvo itali-
janske armade je po masakru
odredilo zastražene glavne ce-
ste, da prepreči nadaljnje na-
pade na vojaštvo.

Italijanska vlada je včeraj
izdala uradno poročilo o izgu-
bah v afriški vojni. To se gla-
si, da je v bitkah z Absinci
padlo 2313 italijanskih vojakov
in častnikov, 435 delavcev, 1593
domačinskih vojakov, ki so slu-
žili v italijanski armadi, 1009
pa so pobrale boleznin in nesreč.

Zeneva, 3. jun. — Argentin-
ska vlada, je včeraj formalno
pozvala Ligo narodov, naj skli-
če svoje zasedanje v tem mesecu,
na katerem naj razpravlja o
italijanski aneksiji Absinije
in vprašanju sankcij. Nota
poudarja, da mora biti seja
sklicana na podlagi 10. člena
ženevskega kovenanta, ki govori,
da morajo države, včlanjene
v Ligo narodov, respektirati in
ohraniti teritorialno integral-
nost, obstoj in politično neod-
visnost vseh članic Lige nar-
dov.

Buenos Aires, Argentinijska, 3.
jun. — Informirani krogi so
zanikali poročilo, da sta pred-
sednik Roosevelt in državni taj-
nik Hull svetovala argentinski
vladi, naj zahteva sklicanje se-
je Lige narodov, na kateri naj
se razpravlja o italijanski an-
eksiji Absinije. To poročilo je
objavil londonski list "Star".

Nacijski glavar Schacht gre v Jugoslavijo

Berlin, 3. jun. — Dr. Hjalmar
Schacht, Hitlerjev minister eko-
nomije in predsednik nemške dr-
žavne banke, odide ta mesec na
obisk južnovzhodne Evrope iskat
novih trgovinskih zvez. Obišče
Ogrsko, Jugoslavijo, Rumunijo,
Bolgarijo in Grčijo.

Nov val stavk na Francoskem

Blum bo korenito izpre-
menil sistem vlade

Pariz, 3. jun. — Val "okupaci-
jskih" stavk, ki je v ponedeljek
docela upadel, je včeraj izbruh-
nil z novo silo, ko je na tisoče
delavcev v 130 kovinarskih in
kemikalnih tovarnah prenehalo
z delom. Delavci niso zapustili
tovarn, pač pa so jih enostavno
"okupirali". Ostali so v tovar-
nah, katere so spreminili v za-
časna stanovanja in ne puste
nikogar notri; obenem so pri-
držali v tovarnah mnogo delo-
vodij, katerim ne puste na pro-
sto.

Reakcionarni tisk je strašno
razburjen in kriči o generalni
stavki ter prihajajoči "revolu-
ciji". Vodstvo delavskih unij za-
nika vsak sklep glede generalne
stavke.

Medtem je socialistični organ
"Populaire" naznanil, da Leon
Blum, novi premier, namerava
spojiti tri ministrstva armade,
morske mornarice in zračne
mornarice v eno samo minist-
stvo obrambe. To ministrstvo
menda dobi Daladier, vodja so-
cialnih radikalcev.

Nikaragviski vsta- ši zasedli trdnjavo

Obleganje predsedniko-
ve palače se nada-
ljuje

Managua, Nikaragva, 3. jun. —
Voditelji vojaške revolte so
včeraj zasedli trdnjavo v obrežnem
mestu Leon. Vladi lojalne čete, ki
so bile v trdnjavi, so kapitu-
lirale pred rebeli. Naskok na
trdnjavo je vodil general Ana-
stasio Somoza, načelnik voja-
ških rebelev.

Rebeli še vedno oblegajo pa-
lačo, v kateri se nahaja pred-
sednik Juan B. Sacasa z malo
skupino svojih pristašev. Oble-
ganje traja že štiri dni in re-
beli pravijo, da bo predsednik
kmalu kapituliral.

V bitkah, ki so v zadnjih dneh
vršile pred predsednikovo pa-
lačo in v Leonu, je padlo trin-
ajst oseb, med temi štirje ci-
vilisti, dvanajst pa je bilo ran-
jenih.

Sodišče opro- stilo stavkarje

Kent, O. — Dva dvajset de-
lavcev, članov krajevne unije
Mednarodne zveze strojnikov,
je bilo na sodišču oproščenih
zaradi "pomankljive eviden-
ce". Vsi so bili obtoženi krše-
nja injunkcije, ki prepoveduje
piketiranje tovarne Black &
Decker Co., v kateri je izbruh-
nila stavka.

PROTLJAPONSKI ODPOR NA KI- TAJSKEM RASTE

Kantonška vlada se je
izrekla za vojno pro-
ti Japoniki

ŠTUDENTOVSKA STAVKA V PEI- PINGU

Sanghaj, 3. jun. — Armada
kantonške vlade 250.000 moč je
danes odkorakala proti provin-
cema Fukien in Kiangse, se
gema poročilo japonske časopis-
ne agenture. Kaj je cilj tega
pohoda, še ni bilo ugotovljeno.

Sanghaj, 3. jun. — Vlada juž-
ne Kitajske, ki ima svoj sedež
v Kantonu, je opozorila narod-
no vlado v Nankingu, da je ce-
na za notranji mir na Kitaj-
skem napoved vojne Japoniki,
zaeno pa je objavila manifest,
v katerem obljubuje vsestran-
ska pomoč nankingski vladi, če
se odloči za vojno proti japo-
nskimi militaristom, ki so invadi-
rali severno Kitajsko.

Japonski uradniki v Sang-
haju pravijo, da kantonška vla-
da še ni napovedala vojne, pač
pa podžiga oborožen odpor
proti Japoniki in je njena kampa-
nja naperjena tudi proti gene-
ralu Kaišeku, diktatorju Ki-
tajske.

Kantoniški manifest vsebuje
tudi protest proti jačanju japo-
nske oborožene sile v severni
Kitajski. "Samo oborožen od-
por bo rešil Kitajsko, kajti Li-
ga narodov se ne zmeni za naše
apele," je rečeno v manifestu.
"Kitajski ne sme dati niti pal-
ca svoje zemlje Japoniki."

Japonske avtoritete vidijo v
manifestu znamenje razkola
med kantonško in nankingsko
vlado, dočim te trdijo, da je bi-
lo nesoglasje med njima porav-
nana na konferenci v Kantonu.
Ta se je vršila zadnji teden po
pogrebu Hu Han-minga, vodi-
telja kumintang. On je bil
najmočnejši civilni vodja v
južni Kitajski in je v svoji po-
litični oporoki naglašal potrebo
odločnega odpora tako proti
japonskim militaristom, sovjet-
ski Rusiji kakor tudi proti nan-
kingški vladi.

Druga poročila se glase, da
tudi kitajski komunisti priporo-
čajo organiziranje enotne fron-
te proti japonskim militaris-
tom, obnovitev revolucionarnih
aktivnosti, protijaponskega boj-
kota in oboroženega odpora.

V Peipingu je včeraj ponov-
no izbruhnila splošna študen-
tvska stavka. Dijaki so po-
slali svojo delegacijo v urad
generala Sung Ceh-yuana, na-
čelnika političnega sveta za
provinci Hopei in Čahar, kate-
rega so ustanovili Japonci. De-
legacija je zahtevala od gene-
rala, naj se izreče za oborožen
odpor proti japonskim milita-
ristom.

Ogrska vlada zati- ra nacijsko zaroto

Hitlerjevci aretirani na
obtožbo veleizdaje

Budimpešta, 3. jun. — Ogrska
policija je uprizorila splošen
naval na hitlerjevce, ki so se
pripravljali na puč. Doselej je
aretirala že 770 zarotnikov na
obtožbo veleizdaje.

Policija je bila informirana,
da so zarotniki nameravali
priti v Budimpešto z izletnimi
vlakci ter tam pričeti z nacijsko
revolucijo. Nacijska organizaci-
cija se imenuje "Kosa in križ".
Prve sledove nacijske zarote
so avtoritete odkrile v raznih
distriktih, v katerih je policija
pred nekaj tedni uprizorila na-
vale na hiše osumljenčev. Tak-
rat je bil aretiran dr. Soltan
Boszormeny kot vodja zarotni-
kov, toda on je bil šele včeraj
obtožen veleizdaje.

V kmetakih naselbinah je po-
licija aretirala veliko število
mladih fantov, katere je osumi-
la kot člane nacijske organizaci-
cije. Mnenje prevladuje, da
nekateri od teh sploh niso ve-
deli, da njih voditelji organizi-
rajo puč, in bodo najbrž po za-
slišanju pred sodnikom izpu-
šteni.

Ko je bil dr. Boszormeny a-
retiran, je policija našla v nje-
govem stanovanju 40 uniform
visokih vojaških častnikov. Av-
toritete so iz tega sklepane, da
so nameravali naciji nositi te
uniforme pri uprizoritvi puča,
kakor nacijski pučisti na Dunaju
pred dvema letoma.

Vpijoča Roosevelt- tova neodločnost

Noče govoriti o reviziji
ustave

Washington, D. C., 3. jun. —
Predsednik Roosevelt je bil vče-
raj na običajnem sestanku s ča-
snikarskimi poročevalci ponovno
vprašan, kaj misli storiti, da
spravi "newdealske" zakone v
meje ustavnosti in jih zavaruje
pred smrtonosnimi udarci vr-
hovnega sodišča, a na to vpra-
šanje ni dal odgovora.

Razgovor se je tikal najnove-
še razsodbe glede neustavnosti
newyorškega zakona minimalnih
mezd za delavce in otroke. Roo-
sevelt je priznal, da je ta raz-
sodba hud udarec. Devetnajst
držav ima tak zakon in zdaj so
vsi ti zakoni neveljavni in že-
nske ter mladoletni delavci v in-
dustrijah ostanejo brez zaščite.
Predsednik je rekel, da je vrhov-
no sodišče povzročilo "mrtvo po-
lje" ali "no man's land" (kraj
med dvema sovražnima armada-
ma na bojišču, kjer ni gospodar-
ja ne varnosti), na katerem ne
sme biti ekonomskih, niti social-
nih zakonov in na katerem fe-
deralna in ne državne vlade ni-
majo področja.

Roosevelt je bil opozorjen, da
so vse razsodbe vrhovnega sodiš-
ča ki so uničile celo vrsto "new-
dealskih" zakonov, očiten signal,
da so v mejah sedanje ustave ta-
ki zakoni nemogoči. Z drugimi
besedami: ustava mora biti spre-
menjena! Ali je Roosevelt pri-
pravljen na revizijo ustave?

Roosevelt se je samo nasmeh-
nil, rekel pa ni nič. Ta njegova
neodločnost, to njegovo izbe-
ganje najvažnejšega problema
je danes najmarkantnejše dej-
stvo v Washingtonu.

Cikaški kapitalist McCormick umrl

Chicago. — Cyrus H. McCor-
mick, bivši predsednik Interna-
tional Harvester Co., družbe za
izdelovanje poljedelskih strojev
z velikimi tovarnami v Chicagu,
je v torek umrl za kapjo v staro-
sti 77 let.

NOVE ANGLEŠKE ČETE ODRINILE V PALESTINO

Arabski teroristi uniču-
jejo židovsko
lastnino

RAZGLASITE V OBSEDNA STANJA

Jeruzalem, 3. jun. — Nadaj-
njih 1200 angleških vojakov je
včeraj odrinilo iz Egipta v Pa-
lestino, kjer bodo zatirali izgre-
de med židi in Arabci. Britske
avtoritete so uvidele, da dose-
danti ukrepi niso mogli ustavi-
ti protizidovske kampanje, ki
jo vodijo Arabci. Namignile
so, da bodo oklale obsedno
stanje, če se bodo izgreli, ki
imajo značaj civilne vojne, na-
daljevali.

Angleške oblasti so ustano-
vile koncentracijsko taborišče v
Auja Halifirju, kamor sedaj
pošiljajo izgrednike ter agit-
torje. Med aretiranci, ki so
bili poslani v taborišče, je tudi
Hassan Dajamy, načelnik arab-
skega odbora, ki vodi protizid-
ovsko stavko.

Trije arabski časopisi so bili
včeraj suspendirani, ker so
podžigali na vojno proti židom.
Mnenje prevladuje, da se bo
sovrtašvo med Arabci in židi
poostriilo tudi v slučaju, ako bo
angleško vojaštvo zatrlo izgre-
de. Izbruhnila bo nova civilna
vojna ob prvi ugodni priliki.

Palestinska vlada je instrui-
rala distriktne komisarje, naj
odredijo ponovno otvoritev vseh
trgovin, ki so zaprle vrata, ko je
izbruhnila protizidovska stav-
ka. To je storila, da ustavi
arabsko stavkovno gibanje. Tr-
govci, ki bi se upirali, so bili
posvarjeni, da jih čakajo težke
kazni.

Izgredniki so včeraj iztirili
vlak, ki je vozil iz Jafe proti
Jeruzalemu, nakar so avtorite-
te ustavile železniški promet na
tej progi. Druga vest se glasi,
da Arabci še vedno uničujejo
poljske pridelke na židovskih
kmetijah in plenijo trgovine.

Renegat Thomas spoznan za krivega

Prodal je proračunske
tajnosti vlade

London, 3. jun. — Posebni tri-
bunal angleške vlade, ki je vodil
preiskavo v zadevi predčasne
razkritja novega proračuna, je
včeraj objavil uradno poročilo, v
katerem ugotavlja, da je bivši
kolonialni minister James H.
Thomas zakrivil prestopke, ka-
terega je bil obtožen. Thomas
je bil obtožen, da je v interesu
svojih osebnih koristi izdal po-
stavke nekaterih prihajajočih
davkov na čaj, ki so se priprav-
ljale v budžetu vlade. Z infor-
macijami, ki jih je dal Thomas,
so se prizadeli trgovinski krogi
v Londonu močno okoristili, ker
so se pravočasno zavarovali pro-
ti novemu davku. Thomasa
vztrajno tajni krivdo.

Thomas, ki je že resigniral
kot minister kolonij, bo zdaj
morda postavljen pred redno so-
dišče, če vlada tako sklepe. Afe-
ra pride v razpravo v parlamen-
tu 11. junija in takrat bo Tho-
mas prisiljen resignirati kot po-
slanec.

(J. H. Thomas je bil dolgo let
vodja unije železničarjev v An-
glijii in poslanec delavske stran-
ke, toda leta 1931 je bil odstavi-
ljen od vodstva in izključen iz
stranke, ko je z MacDonaldom
vred obrnil hrbet delavstvu in se
pridružil konservativcem pod
firmo "nacionalnih laboritov").

Prizor iz protifašističnih demonstracij pred uradom italijanskega konzula v New Yorku.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNA SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTA
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, in advance; for Europe, Asia, Africa, Australia, etc. \$3.00 per year, in advance. Single copies 10 cents.

Advertising rates on application. Manuscripts of news articles and short stories will be returned. Other manuscripts, such as editorials, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Editor: Dr. J. V. K. ...
PROSVETA
207-20 Sp. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

"Nestranskarji" proti inozemcem
West Allis, Wis. — Čitateljem Prosvete je že nekoliko znana 5. warda ali volilno opredelje v Milwaukeeju in to od prošlih volitev, ko so naši "narodni močje" delovali za poraz socialističnega aldermana in tako priporogli k izvolitvi "nestranskarkega" kandidata.

Mr. Collins, sedanjí alderman 5. warda, je v mestni zbornici predložil resolucijo, ki določa, da se odslovijo vsi nedržavljeni, ki so stalno ali začasno upošeni pri vseh religijah delih. Če bo omenjena resolucija sprejeta, tedaj bodo nedržavljeni izgubili še tisti borni zaslužek, ki ga imajo začasno pri religijah delih in bodo vrženi še v večje pomarjkanje, ker bodo ostali izven vsake protekcije. Tako postopajo "nestranskarji".

Na delu je odbor, ki je sklenil priti v dotiko s socialističnimi aldermani, da bodo v mestni zbornici pobijali to nečloveško resolucijo. Ker so pa socialisti v manjšini, je potrebno, da pride močan protest tudi od zunaj. In da se na to zadevo opozori javnost, se je sklical protestni shod za soboto 6. junija v SST Jvora-ri, na katerega se vabijo vsi Jugoslavani, da se udeležijo. Omenjena resolucija pride pred mestno zbornico 8. junija.

Mnogokrat je že bilo pojasnjeno in s faktu dokazano, da so socialisti v javnih uradih edini, ki protektirajo vse narodnosti enako. Toda naši "rodoljubi" trdijo, da so za na-a-rod, ob času volitev pa volijo in si podplate brusijo za sovražnike inozemcev. Upam, da bodo izpregledali in videli kdo je kdo.

Fr. Matkovich, 104.

Pojasnilo in drugo

Bridgeport, O.—V Prosveti z dne 27. maja sem čital pojasnilo na moj dopis o kampanjanskem shodu demokratskih kandidatov na Blainu. Napisal ga je br. Nick Glogovšek. Njega sem vedno čital in ga tudi danes, vendar pa ga moram opozoriti, da v mojem dopisu nisem omenil nobenega govornika z imenom. Zapisal sem, da ni nihče nitiesar povedal, razen enega, kar je tudi resnica. Sodnik je govoril kot kakšen šolarček šestega razreda, brez vsakega pomena, le hvala onih, ki so bili navzoči, z namenom seveda, da bodo zanj volili.

Kar se pa tiče Hočevarja, lahko povedo oni na Blainu, če sem kaj čez njega govoril. Rečem le, da je pošten človek. Kot član delavske organizacije ne bom nikdar hvalil nobenega, pa naj bo kdor hoče. In to rojak Hočevar sam ve, ker razume položaj. Naša dolžnost je, da kot zavodni delavci stopimo v delavsko organizacijo in agitiramo zanjo, da potom nje pridemo do naših pravic in do cilja, ki smo si ga zažrtali. Nisem zapisal "kar je nas naprednih," ampak "zavodnih," kar je precej različno. Kdor je le malo podkovan, bo vedel, kaj ima pričakovati od govornikov na takih shodih, namesto da bi čakal konca.

Glede pijače naj omenim le to, da sem že večkrat pisal, da jo mora plačati tisti, ki jo pije. Le malo premislite, če to ni res. To naj tudi zadostuje, kajti o takih stvareh se ni vredno prepirati. Če se bi pričeli prečkati radi takih stvari, bi postali osebni, kar pa ni lepo. Saj nas sistem, v katerem se nahajamo, dovolj grdo tepe, ne da se bi še sami.

Vsekakor pa se, moji dopisi v Prosveti upoštevajo, kajti neki poročevalci z Blaina jih pridno oznanja raznim osebom, ki so v javnem življenju. To seveda ni častno posebno od osebe, ki je bila velik socialist, danes pa je agitator demokratske stranke v tem kraju. Se poznamo po perju. Snoy pa bo pisal dopise in agitiral v prid delavstva in proti kapitalističnim strankam, pa tudi če čita njegove dopise sam Roosevelt ali kdorkoli. Kajti ni človeka, ki nam bi mogel dokazati, da bo katerikoli drugi sistem rešil ali preuredil ter izboljšal položaj v prid delavstva kot le konstruktivno delo soc. stranke. Ako bi demokratska stranka, ki ima večino v obeh kongresnih zbornicah, resnično delovala v

prid delavstva, bi Roosevelt povedal, naj grede takoj vsi voditelji njegove stranke na delo, da se preuredi ustava Združenih držav in da se vzame moč vrhovnemu sodišču, ki proglašuje vsak zakon, če je le količkaj v prid delavstva, neustavnim. Na milijone delavcev bi potem šlo z Rooseveltom. Toda on in njegovi močarji se tega izogibajo, kajti volitve so tukaj pa mažejo drugi Guffeyjev zakon za rudarje mehkega premoga, a bo tudi ta šel po gobe. Na ta način maso tolažijo — s čakanjem. Toda tudi ta potrpežljiva masa bo enkrat sprevidela in odločno povedala: Doli s kapitalizmom, gori z delavsko vlado! Tako so storili delavci v Španiji in na Francoskem, pred tednom pa v dobrani meri tudi v Belgiji.

Konvencija soc. stranke je minila. Prosveta je prinesla glavna poročila, zato kot delegat te konvencije ne bom razpravjal o njenem poteku, kajti zbor JSZ je pred nami, in kakor govorijo druga poročila, pride v kratkem do velikega preobrata v delavski politiki.

Ze parkrat sem imel priliko biti delegat soc. stranke, pa sem vselej odklonil. Nisem pa odklonil sedaj. Letošnja konvencija soc. stranke je menda bila najvažnejša v njeni zgodovini. Kakšne bodo posledice te konvencije v bodočnosti, je pač težko reči. To se bo videlo v kratkem. Vem le to, da bo stranka zelo prizadeta radi razkola. V delavskem gibanju pa bo porast, kajti obe struji bosta agitirali vsaka za svojo grupo. Ker sta obe radikalni, bo končni rezultat porastek radikalnega delavskega gibanja. Obe struji imata svoje liste in druga sredstva, zato mora priti do porastka. Uresničil se bo izrek: Delavci vsega sveta, združite se!

V Collinwoodu sem se udeležil shoda kluba št. 49 JSZ, na katerem sta govorila sodruga Hoan in Pogorelec. Shod je bil recej dobro obiskan, ne pa večerna prireditev. Sešel sem se z Mattom Petrovičem in J. F. Terbitanom, obo zelo uljudna rojaka. Govoril sem tudi s Francetom Barbičem in z več drugimi, s katerimi sem se razgovarjal o današnjem delavskem položaju. Nameraval sem obiskati več drugih znancev, pa me je bolezen tako napadla, da so me morali odpeljati domov pred zaključkom konvencije. Premagaval sem se dokler sem mogel, končno pa se moral udati.

Konvencija soc. stranke je bila zanimiva in o njej se bi dalo mnogo pisati. Kontrolirali so jo militanti. Cleveland je letos postal pravo konvencio mesto. Istočasno se je namreč vršila konvencija čez ulico od naše. To je bila konvencija ene največjih krojaških unij v tej državi. Vrtiljo se tudi druge manjše konvencije in kmalu se bo tudi vršil velik konvencio cirkus republikanske stranke.

Kakor vse izgleda, je pri rovu Stanley res ostalo le pri obljubi,

bah, kar se tiče obnove obrata. Pa tudi rov Blaine je skrčil svoj obrat.

Na tukajšnji višji šoli sta alovenski dekleti Vera Hribernik in Margaret Snoy položili izpit z odliko. Bili sta najboljši med vsemi učenci. Obe sta članici angleško poslujočega društva "Cardinals" št. 640 SNPJ.

Kakor znano, je tukajšnje okolico v marcu zadela tako velika poyodenj, kakršne ne pomni zgodovina. Sedaj pa je taka suša in hladno vreme, da bo spet vse uničeno na polju in vrtovih. Priroda nas res vedno tepe, ako ne s povodnjo in nevihtami pa s sušo in mrazom.

Po konvenciji soc. stranke se je mudil na obisku pri svojih sorodnikih v Windsor Heightsu, W. Va., br. Anton Garden iz Chicaga, ki je govoril na konferenci soc. klubov in društev Prosvetne matice dne 30. maja v društveni dvorani na Boydsvillu. — V moj zadnji dopis se je spet vrnila tiskovna pomota. Namesto Bridgeport je bilo zapisano Barberton. Pa to ni ne de, saj je vsebina povedala, da je bilo vse pisano v Bridgeportu.

Joseph Snoy, 13.

Poročilo o delu

Oglesby, Ill.—Cementarna Lehigh je spet obnovila obrat za nedoločen čas, delavstvo pa je klub težavam izvojevalo priznanje unije. Brezmalna dve leti se je stvar vlekla, predno je družba pristala in podpisala "check-off."

Tudi sosedna tovarna precej dobro obratuje, ostali delavci pa so zaposleni pri WPA. Rooseveltovi novi "dii" je prinesel nam delavcem tako malo kakor Hooverova prosperiteta. Le butare davkov nosi delavstvo, ki obetajo postati še večji, drugega nič.

Demokratska administracija si je najbolj prizadevala, da spravi propadli kapitalizem na noge in je tudi uspeła. Vsak dan se čita, kako mastne divdende vlečejo industrialci. Sicer pa ne bo več dolgo ko se otresemo vse revščine. Pri nas se namreč močno ogrevamo za "fathra" Coughlina in njegovo unijo socialne pravičnosti. Med tem pa se "fater" pridno brati časopisnim magnetom Hearstom, vnetim zagovornikom italijanskega diktatorja. Ta "fatrski" odrešenik je že zelo zmerjal Roosevelta s socialistom. Kako "fater" misli ublažiti revščino, mi ni znano, pač pa mi je znana socialistična platforma in vem, da Roosevelt ni bil izvoljen na delavski platformi. Vem tudi, da on ne misli dežele socializirati, kljub malim preuredbam. Kdor pravi, da je Roosevelt socialist, je slep in dela krivico socialistom.

V bližnji naselbini Spring Valley je na 18. maja preminil J. Dvornik v starosti 72 let. Rodil se je leta 1864 v Cerkljah v Jugoslaviji. V Ameriki je bil okrog 30 let in bil je član društva 337 SNPJ. Depresija je tudi njega vrgla na cesto kakor mnogo drugih. Tu zapuša sina Johna in hčer Jennie, omožena Blatnik, v starem kra-

Senator Joseph Guffey iz Pennsylvanije.

ju pa ženo in neomozeno hčer. Prizadetim naše globoko sožalje!

V soboto 23. maja sta se poročila Jennie Legan in Andrew Senica, obo člana SNPJ. Obilo areče!

Mary Kernz, 96.

Muhasto vreme in usoda

West Allis, Wis.—Kakor je prošla zima hudo in dolgo pritiskala, da je bilo kakor v Sibiriji, kakor pravijo, tako se tudi mrzlo drži letošnja pomlad. Nič se noče ogreti. Dva dni je lepo in gorko, potem pa spet mrzlo. Toplota se hitro menjava, tako da niti na vrtovih ni kar bi v tem času moralo biti. Namesto toplega vremena in osvežujočega dežja dobimo vihar in pa točo, ki je nekatere kraje zadela bolj in druge manj. Tako da vremenski bogovi ne prizanešajo nikomur.

Tudi smrt ni prav nič izbirična. Letos je bilo pri nas že več smrtnih slučajev, večina naglih z mučno boleznijo. Zdi se, kakor bi vihar podri najmočnejša drevesa. Tak strašni udarec pride nenadoma, da ga človek skoro ne more preboleti. Človek ne more imeti pravega sočutja, dokler ni sam prizadet. Tako je lani 8. junija nas obiskala smrt, ko nas je zapustil dragi soprog in skrben oče. Danes nas ta izguba spominja prav tako kakor prvi dan nesrečne usode. Spominjali se ga bomo vedno, dokler bomo živeli. Enaka usoda je zadela družino Bobnar, ko je 24. februarja umrl moj stric Joseph Bobnar. Ohranimo mu trajen spomin, njegovi rodbini pa naše sožalje!

Mary Sustersich, 104.

Seja in javni sestanek

Milwaukee, Wis. — Po sklepu zadnje redne seje kluba št. 37 JSZ se bo vršila v četrtek 11. junija javna seja (open meeting) v navadnih prostorih in se bo pričela ob 8. zvečer. Ker je namen našega kluba seznaniti naprednomisleče rojake z vprašanjem kakšno stališče naj zavzamemo pri prihodnjih volitvah in o vprašanju združitve večine naprednega delavstva v farmar-labor progresivni stranki, zato se vabijo vsi sodrugri in somišljeniki, da se udeležijo tega javnega sestanka v velikem številu ter da so točno ob 8. zvečer v dvorani.

Naš klub je aranziral, da pride govornik iz glavnega stana soc. stranke na ta sestanek, ki bo vso zadevo pojasnil in razjasnil. Torej ste vabljeni vsi na ta sestanek, če ste člani stranke ali ne.

Nadalje se naznanja članom kluba št. 37 JSZ, da se bo isti večer vršila tudi klubova redna seja, ki se bo pričela ob 7:30 zvečer. Na dnevni red bodo prišle le najvažnejše zadeve, vse drugo pa se bo odložilo za prihodnjo redno ali izredno sejo. To pa zato, ker se mora seja zaključiti točno ob 8. uri radi gori omenjenega sestanka. Sodrugi in sodruginje, pokažite svojo točnost na omenjeni dan ter bodite ob 7:30 na mestu!

Joe Vidmar, 234.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Velesila premog

Premog so odkrili v 14. stoletju na Angli-akem kot kurivo. Ko so ga iz Newcastlea prvič prepeljali v London in se je dvignil premogovod dim iz prvega dimnika v zrak, so se oglašili ostrí protesti, kakor skoraj dosledno ob takšnih novotah, ki so preobrazile svet. Nasprotniki premoga so zahtevali — in tudi dosegli, da so s kraljevim ukazom prepovedali njegovo rabo. Ta prepoved je bila na Angliškem v veljavi do l. 1830, potem pa so nastopili parni stroj, železnica in parnik svojo zmogajslavno pot po svetu in z njimi tudi premog. Njegovega razvoja ni bilo mogoče zadržati z ničemer več. Od l. 1870, do izbruha svetovne vojne, torej v komaj 44 letih, se je svetovna produkcija premoga poestorila. Gospodarska kriza, ki je nastopila okrog l. 1930, je v naslednjih dveh letih potnila to proizvodnjo na 17. odst. pod prvotni nivo, toda v splošnem je 1935. dosegla spet višino iz l. 1913., na Ruskem in na Japonskem pa jo je celo presegl.

Če upoštevamo, da je premogu v povojni dobi nastal velik konkurent v petroleju in v vodi (vodne energije), moramo ugotoviti, da prehaja svet čedalje bolj k rabi strojev, pri tem pa potrebuje čedalje večjih energij. Ta povisek energije gre v prvi vrsti na račun večje produkcije olja, ta produkcija pa se je od 1913. do danes počevala. Premog, ki je prej dobavljal 95 odstotkov vseh potrebnih energij na svetu, jih daje danes samo 70 odstotkov. A vendar je črno zlato slej kakor prej najsigurnejši steber energijskega gospodarstva, kajti dočim se bodo svetovne petrolejske zaloge v kakšnih 40 do 50 letih izčrpale, bodo trajale zaloge premoga pri sedanjem iskoriščenju še okrog 700 let. To velja le za zaloge, ki jih poznamo. Upoštevati pa moramo, da smo preiskali geološko doslej samo 34 odstotkov zemeljske površine.

Iz premoga in katrana ter bencola, ki je pridobivamo iz njega, proizvajamo danes poleg energij nešteto drugih dobrin, kakor barve, zdravila, lake, razstreljivo ter druge temeljne snovi vojne industrije, umetna gnojila in končno tudi žvečenec, kar je velikega pomena, ker nam to kolikor toliko ohranja naravne vire bencina. Nemčija pridelava, pr. 25 odstotkov bencina, ki ga potrebuje, z destilacijo iz premoga, v kakšnih treh letih pa bo postala, kolikor je videti, sploh neodvisna od izvosa bencina. Izračunali so, da odpade najmanj polovica premogove vrednosti na delavski plače, tako da preživlja vsak vagon premoga prilično 13 delavcev in njih sočev. V tem je pomen smotrne energijske politike, ki upošteva poleg političnih tudi socialno zrelašča in tega v naprednih državah tudi ne zanemarjajo.

Kako je v stratosferi

Lanskega novembra sta Američana, letalski stotnika Albert Stevens in Orvil Anderson, izvršila, kakor znano, rekorden polet v stratosfero. Dosegla sta s svojim balonom višino 13.71 ameriške milje. V notranjosti in zunanosti gondole sta imela mnogi znanstvenih instrumentov, ki so zabeležili zelo zanimive podatke iz teh ozračnih plasti, ki postanejo v bližnji bodočnosti območje letalskega prometa.

Stevens in Anderson objavljata sedaj svoje opazovanja in pravita: V veliki višini je nebo globoko črno. V višini 13.25 milje je sončno žarenje za 20 odstotkov močnejše nego na tleh. Nasprotno pa je bila glasovna moč brezličnih znakov v višini nad 20.000 m čedalje slabotnejša. Za ta pojav še nisva mogli dobiti prave razlage, mogoče bi bila v razmeroma nizkem zračnem sloju, v katerem je delovala radijska naprava.

Ker je ozračje izpostavljenemu neprestanemu obstreljevanju s kozmičnimi žarki, je njegova električna provodnost z višino čedalje večja. V višini 20.000 m je bila ta provodnost 81-krat večja nego v višini morske gladine. V višini 19.000 m sya našla za 56-krat več navpičnih žarkov nego ob gladini morja.

Ozon v ozračju učinkuje kakor zastor, ki propuša kratke ultraviolettne žarke le v ožljem stanju. Spektralne fotografije, ki so jih napravila v stratosferi, dokazujejo, da je sončna svetloba človeško kožo uničila v nekoliko minutah, če bi prišli vsi ultraviolettne žarki do tal. Sončna kopal v stratosferi pomeni torej sigurno smrt!

Po drugi strani pa bi pregot ozonski zastor propuščal premalo ultraviolettne žarke in to bi imelo za posledico degeneracijo človeškega rodu in strašno razširitev vseh mogočih kug, ki bi nas uničile v kratkem času.

Mrličí rešujejo žive

Kri mrličev je še 16. dan po smrti dolna za transfuzijo

Po nekem poročilu sovjetskega zdravstvenega ljudskega poverjenjstva so v moskovskih bolnišnicah v preteklem letu izvršili skoraj 3000 krvnih transfuzij. V kakšnih 1800 prejelih so pri tem odvzeli kri truplom in jo prinesli v živo telo. Kri mrličev so obravnavali prej po posebnem postopku.

Prof. Spaskukotaki vrši ta čas v svojem laboratoriju poskuse, ki naj bi ustvarili možnost, da bi v primerih katastrof ali vojn kri mrličev uporabljali za transfuzije v večjem obsegu, kajti v takšnih primerih doslej ni bilo nikoli dovolj živih darovalcev krvi na razpolago. Po nekem postopku omenjenega naučnjaka se da kri mrličev še 16. dan po smrti uporabljati za transfuzijo.

Kje so čuvaji svobode?

Ameriška liga svobode se je ustanovila z namenom, da očuva politično in ekonomsko svobodo v Združenih državah. Ameriška legija in cela vrsta drugih organizacij ima isti namen. Vse te organizacije prisegajo na politično demokracijo.

Kljub temu eksistira v Združenih državah že več let Črna legija, katera postavlja politično demokracijo in svobodo v največjo nevarnost in se očitno roga iz vseh zakonov proti kriminalnemu sindikalizmu.

Kje so bile ves ta čas omenjene čuvajke in čuječe organizacije? Ali niso nič vedele? Mar so spale? Ali bi bile prav tako nevedne in brezbrilne, če bi nekaj takega kot je Črna legija organizirali in vodili komunisti ali socialisti?

Kaj bo s priznanjem Mussolinijevega plena?

Pred dvema tednoma je Mussolini naznanil vsemu svetu, da Abesinija je odsej italijanska kolonija in Italija je "rimsko cesarstvo". To je bil poziv vsem tujim vladam, naj priznajo rimski imperij in Etiopijo kot italijansko kolonijo.

Nobena vlada na svetu se še ni odzvala in priznala tega. Države, ki so v Ligi narodov, vsekakor čakajo končnega sklepa Lige, ki menda pride enkrat ta mesec.

Združene države niso v Ligi in ni jim treba prav nič čakati. Vrh tega je Amerika iniciatorica in podpisala Kelloggov pakt, ki prepoveduje priznanje aneksije vsakega tujega teritorija, ki je bil osvojen s silo orožja. Na podlagi tega pakta Amerika še danes ni priznala japonske vazalke v Mandžuriji.

Če je Amerika dosledna, stori isto glede Abesinije. Mussolinijeve aneksije afriške države ne bo priznala in njen poslanik ostane v Abesiniji.

Italijanski fašisti bodo pritiskali na Roosevelta za priznanje in ne samo za golo formalnost priznanja nove kolonije. Pritiskali bodo tudi na ameriška posojila za ekonomski razvoj Abesinije. Afriški rop je stal Italijo milijardo dolarjev (okrog 20 milijard lir) in treba bo še mnogo milijard predno bo Italija imela kakšno korist od pripopane dežele. Italija sama pa nima teh milijard; iskati jih mora v tujini.

Finančna vrata Amerike so sicer zaprta Mussoliniju po Johnsonovem zakonu, ki prepoveduje vsako ameriško posojilo, tudi privatno, onim državam, katere so prenehale z odplačevanjem svojih vojnih dolgov Združenim državam, ampak ameriški finančni spekulant, ki so pripravljeno financirati vsako lumparijo, bodo skušali ta zakon prevariti z raznimi pretvezami.

Upajmo, da bo ameriška vlada dosledna in ne bo na noben način priznala Mussolinijevega okrvavljenega plena v Afriki, niti ne bo tega plena sankcionirala z ameriškim posojil. Naj Mussolini sam financira svojo barbarško pustolovščino v Afriki!

Kljukasti križ in Jugoslavija

Iz raznih evropskih virov poročajo, da se Jugoslavija vedno bolj nagiblje k nacijski Nemčiji. Odkar je Francija, njena največja zaveznica, sklenila vojnootvezni pakt s sovjetsko Rusijo, se v Beogradu drže kisle, toda zadnje volitve v Franciji so Jugoslavijo spravile kar z uma.

Zadnji teden je bil v Beogradu poljski zunanji minister Beck, sovražnik Rusije in Francije in prijatelj Hitlerja. Beck je menda nazovarjal belgajske državnike, naj obrnejo hrbet mali antanti in sklenejo pakt z Ogrsko, Avstrijo in Poljsko; na ta način se bo Jugoslavija zblížala tudi z Italijo.

Ne vemo, koliko je na vsem tem resnice, dvoma pa ni, da je Jugoslavija na razpotju. Prihodnji meseci bodo zelo kritični za Evropo. Jasnó je, da se snujeta dva bloka: blok fašističnih in blok fašističnih ter napol fašističnih držav. Ta dva bloka ne bosta živela v miru drug poleg drugega. Ali pojde Jugoslavija v fašistični blok? Čudili se ne bi...

Ameriške bojne ladje na manevrih v bližini panamskega prekopa.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane.)

"Slovenec" hrupa ogenj na socialiste

"Slovenec" že nekaj mesecev in divja proti socialistom in potvrdnemu gibanju sploh. Pojavila talostinke o preganjanju in svobode v Meksiki, zdi se nad Španijo, preklinja Ru- nad vse razburja pa se za- levičarske zmage v Fran- To, da bo v kratkem postal predsednik Leon Blum, kakor noče v glavo. Zad- čase dežujejo iz "Slovenca" uvodniki proti tej brezbož- ni, ki zmaguje in dviga gla- v raznih delih sveta.

Pravkar sklenjeni dogovor med bratovščino in temi železnici je odvrnil stavko, za katero so se člani unije skoro soglasno izrekli pred nekaj tedni. Ako bi bila izbruhnila, bi bilo prizadetih posredno nad 1600 strojevodij in kurjačev, neposredno pa okrog pet tisoč drugih delavcev.

Smrtna nesreča v gozdu.—V Cirkovcah pri Velenju se je pripetila te dni smrtna nesreča. V gozdu je podiral smreko posestnik Anton Straus. Nenadoma mu je v najhujšem zamahu sekira izpodletela in se zapčila Strausu v trebuh. Obležal je in si ni mogel pomagati, ker je bil sam v gozdu. Tako je ležal v nezavesti do večera, ko so ga prišli domači iskat, ker ga ni bilo domov. Nezavestnega so prepeljali v slovenjgraško bolnišnico, kjer pa je zaradi izkrvavitve in zastrupitve kmalu podlegel. Posestnik je bil star komaj 30 let in zapuščal poleg enega otroka tudi ženo, ki pričakuje v kratkem drugega otroka.

Toča nad Metliko.—Iz Metlike poročajo, kolikšno škodo je povzročila v metliški okolici huda toča, ki je padala v ponedeljek 19. maja. Pomlad je bila lepa, april je s svojo močjo poglaval vse žito v močne in visoke bilke, z majem je prišlo solnce, zdaj h koncu maja pa se neprestano menjavata dež in solnce, kar slabo vpliva na rastje. Prišla pa je tudi že parkrat toča, ki pa ni napravila škode, ker je padala med dežjem. Zdjaj pa je prihrumela nad Metliko huda toča, ki je v nekaj minutah pokrila polja, da se so kar pobelila. Padala je toča brez dežja, zrna so bila večja od lešnikov, in deset minut je padala in razbijala po strehah in klestila po sadovnjakih in vinogradih. Škoda je velika.

S kladivom ubil užitarja.—Iz Novega mesta poročajo o strašnem dogodku, ki se je dogodil v vasi Čejnice. Tam je pred leti posestnik Škrjanc prodal svoje posestvo in hišo 40-letnemu Francu Draganu, izgovoril pa si je do smrti preužitek in kot v hiši. To pogodbo sta podpisala še v času, ko ni bilo na kmetih še tako težko kakor je danes. Toda zadnja leta se je položaj zelo poslabšal in posestnik Dragan je le izteška dal staremu Škrjancu užitek v polnem obsegu. Zaradi tega je

prišlo zadnje čase pogosto do preprirov med obema in ljudje so se bali, da utegne priti do kakega hudega dejanja, ker pozna- jo Draganovo nasilnost. Užitar Škrjanc se je pred časom zabelel k sodišču in tožil mlade- ga gospodarja in ponudil tudi, da vzame posestvo nazaj, če Dragan ne more vzdrževati kmetije in užitarja. S tem ko- rakom na sodišče se je razmer- je med posestnikom in 71-let- nim užitarjem še poslabšalo in sosedje si niso obetali nič prida. Dobro vedo, kako je napravil Dragan nekoč, ko je kupil par štatljivih konj: obema konje- ma je z nožem predrl oči. Ta surovost je bila vaščanom me- rilo Draganove nature.—In res je prišlo do krvavega zločina: pred nekaj dnevi ponoči se je Dragan spril nad starega Škr- janca. S kladivom mu je razbil sence in mu tudi stri prsni koš. Nato je morilec odnesel truplo v neki studenec ter postavil truplo v vodo, z glavo naprej, da bi ljudje domnevali, da je starček utonil in do smrti pobil. Toda ko so našli truplo, so ljud- je takoj opazili rano na glavi in poškodovani prsni koš in takoj so s prstom pokazali na Draga- na, češ, nihče drugi ga ni ko ta. Orožniki so Draganu aretirali, z njim vred pa tudi nekega nje- govega prijatelja, ki mu je menda pomagal truplo odnesti v studenec, je torej vedel za umor in ga pomagal prikriti.

Stavka na železnicah odvrnjena

Magnatje pristali na zahteve železničarjev

New York. — Bratovščina železniških strojevodij in kurjačev je izvojevala značilno zmago, ko so uprave treh železnic — New York, New Haven & Hartford, Boston & Maine ter Maine Central — pristale na zahteve unije, ki so med drugim vključevale, da morata biti dva moža uposlana na električnih lokomotivah, ki vozijo potniške vlake.

Pravkar sklenjeni dogovor med bratovščino in temi železnici je odvrnil stavko, za katero so se člani unije skoro soglasno izrekli pred nekaj tedni. Ako bi bila izbruhnila, bi bilo prizadetih posredno nad 1600 strojevodij in kurjačev, neposredno pa okrog pet tisoč drugih delavcev.

Poravnava spora ni samo zmaga za organizirane železničarje, temveč tudi za potnike, ki se vozijo na vlakih. V konfliktu je bilo zapleteno namreč tudi vprašanje varnosti potnikov. Železniške bratovščine so namreč že pred leti ugotovile, da morata biti najmanj dva moža na lokomotivi, ker je treba stalno paziti na varnostne signale. Zanimarjenje je tem oziru je že večkrat rezultiralo v nesrečah.

Armada religijnih klientov se krči

Nad 400,000 oseb črtanih z religijne liste

Washington, D. C. — (FP) — Harry L. Hopkins, načelnik federalne religijne administracije, je naznanil, da je bila 407,169 osebam ustavljena federalna podpora v dobi od 7. marca do 16. maja.

Na 7. marca je bilo pri gradnji religijnih projektov uposlenih 3,858,315 delavcev, 16. maja pa 3,499,146. Oskrbo onih, ki so izgubili zaslužek pri religijnih projektih ali pa so bili črtani s federalne liste so prevzela državne in okrajne dobrodelne organizacije. Nekaj tisoč delav- cev je bilo transferiranih in se- danj gradijo javna dela, ki jih financira federalna vlada.

Porast dohodkov ameriških farmarjev

Washington, D. C. — Federalni poljedelski department je naznanil, da so farmarski dohodki v prvih štirih mesecih tega leta znašali \$2.079.000.000, dvesto milijonov dolarjev več nego v isti dobi preteklega leta. V vsoti je vključena tudi podpora, ki so jo farmarji do- bili od federalne vlade.

Špionaža v industrijah dokazana

Senatni odsek sprejel La Follettejevo resolucijo

Washington, D. C. — Izjavljajoč, da je dovolj dokazov o kršenju ustavnih pravic delav- cev, je senatni delavski odsek soglasno sprejel resolucijo senatorja La Folletteja iz Wisconsin, da kongres prične z dalekosež- no preiskavo špionaže v indu- strijah in stavkolomskih aktiv- nosti. Resolucijo mora odobriti še finančni odsek in določiti sredstva za financiranje preis- kave, nakar bo prišla na glosa- vanje v senatu.

Delavski odsek je izjavil, da je že preliminarno zasliša- nje odkrilo za špionažnega si- stema v industrijah. Detektivni privatni agencij so ustanav- ljali kompanijske unije, organi- zirali odbore državljanov za vzdrževanje miru in reda, ki so pod to prevezo krtili delavcem njih civilne svobodščine. Pobo- jniški privatni kompanij, straj-

Delegatje socialistične konvencije v Clevelandu, O., ki so izbrali Normana Thomasa za predsedniškega in Geo. A. Nelsona za podpredsedniškega kandidata.

Črna legija ima krdelo zaveznikov

Tajni voditelji so pa vojaški častniki!

Washington, D. C., 3. jun.—Kongresnik Dickstein iz New Yorka, ki je predložil resolucijo za preiskavo Črne legije in drugih tajnih, terorističnih organizacij v Združenih državah, je večeraj izjavil, da Črna legija ne operira sama, temveč je v zvezi z drugimi podobnimi organizacijami, katere so spletle goste mreže v najmanj enajstih država- h, voditelji teh organizacij so pa bivši — častniki rezervnih armadnih zborov in milice. Dick- stein je rekel, da s Črno legijo delujejo ostanki razbitega Kukuksklana, ki danes nastopajo pod imenom Srebrne srajce in pod drugimi imeni, katerih je cela vrsta.

Sodnik oplazil kompanijsko unijo

Velika zmaga železničarskih delavcev

Nashville, Tenn. — Depart- ment železničarskih delavcev, včlanjen v Ameriški delavski federaciji, je izvojeval veliko zmago, ko je federalni sodnik John J. Gore odločil, da se mora uprava Nashville & St. Louis železnice pogajati s pravi- mi unijami, ki reprezentirajo delavce v njenih delavnicah.

V zadnjem novembru je feder- alni upravni odbor odredil volitve, pri katerih so se delavci z veliko večino izrekli za unije kovačev, strojnikov in polagal- cev parnih cevi, da jih te repre- zentirajo pri kolektivnih pogaja- njih z upravo železnice, ne kompanijska unija, katero je kompanija ustanovila pred ne- kaj leti. Družba je ignorirala rezultat volitev kakor tudi od- lok vladnega odbora, da se mora pogajati z reprezentanti pravih delavskih unij. B. M. Jewell, predsednik železničar- skega departmeta ADF, je potem zadevo tiral pred fede- ralno sodišče. Odvetniki želez- nice so pred sodiščem trdili, da so volitve neveljavne, ker se jih ni udeležilo 236 upravičenih volilcev in da je tudi določba v železniškem zakonu, ki se nana- ša na volitve, protustavna.

Sodnik Gore je ignoriral u- govore odvetnikov in potrdil odlok vladnega upravnega od- bora, da se mora uprava želez- nice pogajati z reprezentanti pravih delavskih unij, ki so do- bile večino glasov pri volitvah.

Hillman poveljuje "new deal"

Cleveland, O. — Da bo šla krojaška unija Amalgamated Clothing Workers v boj za ponovno izvolitev predsednika Roosevelta, je bilo jasno, ko so delegatje, zbrani na konvenciji te organizacije, navdušeno plo- skali Sidneyju Hillmanu, pred- sedniku unije, ko je pei slavo- speve Rooseveltovega "new- dealskemu" programu. Hillman je v svojem govoru tudi bical republikance, Ameriško ligo svobode in federalno vrhovno sodišče, ki ubija delavsko zako- nodajo. Hillman je dalje rekel, da bo krojaška unija podpirala gibanje za ustanovitev tretje politične stranke farmarjev in delavcev, "ko bo prišel pravi čas," toda v tem letu bo agiti- rala za izvolitev Roosevelta.

Posledice Hearstove propagande

Amerika dobila novo teroristično organizacijo

Detroit, Mich. — (FP) — U- grabljenja, bitanja in nasilni u- mori so odkrili obstoj nove tero- ristične organizacije — Črne le- gije, katera ima največ članov v državi Michigan. Ta je logična posledica propagande Hearstove tiska, ki podžiga plemensko in versko sovraštvo v Ameriki.

Avtoritete okraja Wayne (Det- roit) so pozvale federalno vlado k sodelovanju, da se zatrti ta anti- židovski, protizamorski in pro- tidelavski kult. Ugotovljeno je se bilo, da so med člani Črne legije policaji, jetniški pazniki, mestni odborniki in tudi sodniki. V. F. Effinger, komandant obiške divizije Črne legije, je izjavil, da ima teroristična organizacija tri milijone članov. On je najbrj pretiral, čeprav je bilo dokaza- no, da ima organizacija dostop do velikih denarnih skladov, ki so ji omogočili razširjenje njenih aktivnosti v dvajsetih drž- avah, od Michigana do Massa- chusettsa.

Publiciteta v zvezi z umorom C. A. Pooleja, delavca WPA in očeta dveh otrok, "ker je vedel preveč," je vrgla novo luč na serijo misterioznih umorov in "samomorov" v detroitski okoli- ci in bombe eksplozije v uradih delavskih unij in radikalnih orga- nizacij.

Dayton Dean, član legije, je priznal, da je on izstrelil kroglo, ki je ubila Pooleja. On in drugi člani legije so odpeljali Pooleja na "izprevoz". Dean je dejal, da je bila njegova skupina oprem- ljena z vrvmi in zakrinkana s haljami, da izvrši "slovesno ek- sekucijo". "Na poti so se člani skupine, ki so se vozili v avtih, razkopirli, jaz sem se naveličal čakanja in sem Pooleja ustrelil," je dejal Dean detroitski policiji, ko ga je aretirala.

Dean je eden izmed mnogih članov teroristične organizacije, katere je zasleplil duh fašistične nestrpnosti, katero dan za dne- vom pridiguje Hearstovo časo- pisje. Hearstova propaganda je še rodila sardove, kar potrjujejo teroristične aktivnosti črne legi- je — umori in nepojasnjeni "sa- momori".

Joseph J. Bairely, šerif okra- ja Monroe, Mich., je uverjen, da so teroristi umorili Johna Bie- lacka, bivšega predsednika unije avtnih delavcev, kakor tudi taj- nika te unije Geo. Marchuka, pred dvema letoma.

Vodja časopisnih delavcev izgubil službo

Tacoma, Wash. — Rex Kel- ley, predsednik krajevne unije časopisnih delavcev je bil odpu- ščen kot član uredniškega šta- ba tukajšnjega lista "Tacoma Times" zaradi unijjskih aktiv- nosti. Zanj so se zavzele druge delavske unije in pozvale izda- jatelja lista, naj ponovno upo- sli Kelleyja, drugače bodo list bojkotirale.

KNUT HAMSUN:

GLAD

Poslovenil FRAN ALBRECHT

Tako sedim tu na klopi in pisarim tucate številke 1848, pisarim to število vesprič v vseh mogočih fazonah in čakam, da mi pride kaka uporabna misel v glavo. Roj brezveznih misli se mi mota po glavi, razpoloženje tonečega dneva me dela slabovoljnega in sentimentalnega. Napočila je jesen in vse se je pričelo pogrezati v globoko spanje. Muhe in žuželke je že zadeli prvi udarec, v drevju in po tleh je čuti glasove življenja, ki se bori, neumorno, nemirno, vršče, delavno, da ne pogine! Vsa bitja pohojenih gosenic se zgibljejo še enkrat iztezajo svoje žolte glave iz mahu, dvigajo noge, se tipljejo naprej s svojimi dolgimi tipalkami, omahnejo nato hipoma vase, se prevrnejo in obrnejo s trebuhom navzgor. Vaska rastlina ima svoj poseben kov, nežen begoten dihi prvega mraza; bilke se blede stezajo proti solncu in padajoče listje se vsipije žustec na tla z glasom potujoče sviloprežke. Jesen je, sredi karnevala minljivosti; rdečica rož je bolna, hektičen, čuden blek na krvavoredeči barvi.

Ves objekt od ugonabljanja sredi sveta, pogrezočega se v svoj sen, sem čutil, kot da sem sam plazivec, ki poginja. V silnem strahu sem se dvignil in napravil par korakov po pešpoti. Ne! sem vzklilnil in skrčil obe pesti temu je treba storiti konec! In spet sem sedel na klopi, vzel svinčnik v roko in hotel z vso resnobo pričeti svoj članek; ta obupanost ni koristila nič, ko sem imel neplačano stanarino pred sabo.

Počasi, čisto počasi so se jele zbirati moje misli. To sem porabil in sem napisal mirno in dobro premišljeno par strani kot uvod k čemur si bodi; to je bil lahko čisto imeniten začetek vsaki mogoči stvari.

Nato sem jel razmišljati o nekem določenem vprašanju, ki naj bi ga obdelal, bodisi človek ali stvar, s katero bi se pečal — toda ničesar nisem našel. Od vseh teh brezuspešnih naporov so se mi misli spet razblijale v nerod; čutil sem, kako so mi možgani dobesedno odrekli, kako mi je bila glava praznejša in praznejša, dokler mi ni nazadnje stala na plečih čisto lahka in prazna. To režečo se praznino v svoji glavi sem občutil z vsem svojim telesom; zadel sem se sam sebi, ko da sem votel od glave do nog.

"Od, ti moj bog nebeški!" sem zakričal bolestno in ponavljal ta vzklil mnogo, mnogokratov zapored, ne da bi kaj dodal.

Veter je šumel v listju, pripravljalo se je na slabo vreme. Še trenutek sem posedel tam in strmel izgubljeno na svoje papirje, jih nato zložil in potisnil počasi v žep! Postalo je hladno, jaz pa nisem imel več telovnika; zapel sem si sukno do vratu in potisnil roke v žep. Nato sem se dvignil in šel.

Če bi se mi vsaj samo to pot posrečilo — vsaj to pot! Dvakrat me je že gospodinja vprašala z očmi, kdaj bom plačal, jaz pa sem se moral prihuliti in se s pozdravom v zadregi splaziti mimo nje. Tega nisem mogel storiti še enkrat; kadar bi prihodnjič srečal te oči, sem nameraval odpovedati svojo sobo in si pošteno obračunati s seboj; na ta način se pač ni dalo trajno nadaljevati.

Ko sem dospel k izhodu parka, sem spet zagledal prtilkavca, ki sem ga bil v svoji razbesnelosti pogljal v beg. Mistični čašniški papir je ležal odprt zraven njega na klopi; vseboval je jedila najrazličnejše vrste, ki jih je zdaj užival. Hotel sem stopiti k njemu in se opravičiti, prositi oprostjenja za vedenje, a odbijalo me je, kako je jedel; stari prsti, s katerimi je zoperno kakor z desetimi ukrivljenimi kremplji krčevito držal svoj kruh z malom, so povzročali, da mi je postajalo slabo. Stopil sem mimo njega, ne da bi ga nagovoril. On me ni spoznal; suhotno kot les so strmele vame njegove oči; še črte na licu ni izpremenil. Nadaljeval sem svojo pot.

Iz navade sem obetajal pred vsakim izobesenim časopisom, kjer sem šel mimo, proučevajoč objavljena prosta mesta. Bil sem tolikanj srečen, da sem našel eno, ki bi ga pač lahko sprejel: trgovec tam zunaj nekje je iskal za vsak večer po par ur človeka, ki bi mu vodil knjige; plača po dogovoru. Zapisal sem si trgovčev naslov in sem na tihem poprosil boga za to službo; hotel sem zahtevati za delo mnogo manj kot vsak drugi, petdeset vinarjev bi bila bogata plača, ali nemara samo štiri-rideset, to sem prepuštil njemu.

Ko sem prišel domov, je ležal na mizi listek gospodinjice, v katerem me je prosila, naj plačam vnaprej svojo stanarino ali pa se kolikor mogoče kmalu preselim. Naj ji nikar ne štemjem tega v zlo, a ona je primorana zahtevati to. S spoštovanjem — Gundersenova.

Napisal sem svojo ponudbo trgovcu Christie, Groenlandsleret št. 31, jo kuvertiral in ponesel v poštni nabiralnik na vogalu. Nato sem šel spet v svojo sobo in sedel v naslanjač. Temnilo se je čedalje bolj. Zdajci mi je postalo težko odbrzati se na nogah.

Naslednje jutro sem se prebudil zelo rano. Čisto tema je še bilo, ko sem odprl oči in šele dolgo nato sem slišal v stanovanju pod sabo biti uro pet. Hotel sem spet zaspati, a se mi ni poarčilo; bil sem čimdalje bolj buden in tako sem ležal in mislil na tisoč reči.

Hipoma mi je kanilo v glavo par dobrih stavkov, ki bi jih uporabil za škico ali feljton, finih jezikovnih domislekov, kakor si nisem izmislil še nič podobnega. Tako ležim tam in si ponavljam tiste besede in zmirom bolj vidim, da so izvrstne. Polagoma se jim pridružujejo še druge; hipoma sem že čisto čil; vstanem in sečem zadaj za posteljo po papir in svinčnik. Tako je, kot da je počila v meni žila; ena beseda sledi drugi, se ureja v zvezo, družji v prizor, scena se kopčiji na sceno, dejanja in replike mi vro iz lobanje in prečudovito čuvstvo me objema. Pišem kot obseden in polnim brez prestanka polo za polo. Misli mi prihajajo tako hipno in lijejo tako obilno, da mi uhaja celo množica posrečenih stranskih stvari, ki jih ne morem dovolj naglo napisati, četudi delam na vso moč. Vedno še me naskakujejo novi domisleki; vsega me obvladuje moja snov in vsaka beseda, ki jo zapišem, mi je položena v usta.

Trajalo je, trajalo tako krasno dolgo, dokler ni prenehal ta čudoviti trenutek; petnajst, dvajset popisanih strani leži pred mano na kolenih, ko sem slednjič dovršil in položil svinčnik v stran. Ako so torej ti papirji imeli resnično kako ceno, sem bil rešen! Skočil sem iz postelje in se oblekel. Bilo je vedno bolj svetlo, že sem razločil oglaševalniški nadzornik doli na sobnih vratih, pri oknu je bilo že tako dan, da bi za silo lahko videl pisati. Zato sem se torej takoj napravil k delu in jel prepisovati svoje papirje na čisto.

Čudna gosta megla luči in barv se dviga iz teh fantazij; osupnil sem pred enim dobrim domislekom za drugim in si zafrjeval, da je to najboljše, kar sem kdaj bral. Postal sem pijan od prijetne zavesti, ves napihjen od same radosti, sem se zadel sebi sila velik; tehtal sem v roki svoj spis in ga cenil po naglem preudarku na pet kron. Saj bi nobenemu človeku ne piralo na misel barantati radi petih kron; nasprotno še deset kron je bila smešna cena, če sem vpošteval kakovost vsebine. Še na misel mi ni prišlo, da bi tako samorodno delo nemara zastojal ponudil; kolikor mi je bilo znano, takšni romani ne leže okoli na cesti. In odločil sem se za deset kron.

V sobi je bilo vedno bolj dan; ozrl sem se doli k vratom in brez truda sem razločil tanke, skeletne erke — Andersenove pralnice perila za mrličje v veži na desno; saj je pa tudi že nekaj časa, kar je bila ura sedem.

(Dalje prihodnjič.)

Josep Lapajne: Za ruševcem

Večerni ptičji zbori so polagoma utihnil, le zdaj pa zdaj je že začrbljal neugnani trubadur poslednje kitice svoje dolge melodije. Tajinstveno so odmevali v temno noč kordki, škrtajoči a teškimi okovankami ob skalnati cesti Grajskega brega.

Oče in sin. V molku sta brodila po prehojeni cesti življenja, drug ob drugem, na istem potu, oba navkreber, a vendar vsak na drugo stran brega.

Bojan se je oziral po svojem očetu, resno, usmerjeno stopajočem, pa vendar še polnem življenja. Vsa grmičevja ob potu ga je spominjal otroških let, lepih jesenskih dni, ob katerih je tekal s psi braki po goščavah, da je priganjal pred očetovo puško zaželjenih gozdnih mrcin. In danes?

Za glavo manjši oče, na rami isto dvocevko. On ob njem: oziroma se doli, da bi mu bral želje iz oči, kakor je bil vajen dosihdob.

Prav iste misli v očetu, le

daljši je bil njegov pogled. Nekaka samozavest se ga je lotevala, opazujoč krepkega mladence na istem potu, s puško preko rame. Dorastel ga je, prerastel . . .

Temina noči jima je zagrinjala pot, kakor bi visela pred očmi črna zavesa. Da bi bila noč še tajinstvenjša, so se pričeli oglašati krog njiju ponočni skovirji s svojimi čudnimi vzkliki.

"Ne boste ga kmalu izkovičkale; iztrgal sem ga smrti iz rok še kot malega dečka, ne enkrat, danes oče se skujače z njim samim," viče oče v mlajh tja v brezmejno temino.

In sin? Tudi njemu zahajajo misli v nejasne trenutke življenja, v čase brez noči in dni ob bolniški postelji. Katera sila je močnejša od očetove?

Veliki voz je tekal po jasnem obzorju v vsej svoji lepoti tja v neskončnost brez koncev, ob njem oni mali s tečajno zvezdo na čelu, ki je bleščala kakor pomorski svetilnik, ki se krog nje ga sučeta brod in čolnici — oče in sin, rod za rod, čas za časom.

svetlobi z ozvezdjem okrašenega neba. Golo bukovje ju je opomnilo, da se bližata planinski vrstvi. Da, tu sta že. Zazelela sta si, da bi se jima izvil iz prsi vrisk planinske radosti, da bi odmevalo od skalnih bregov Krvavca, Košute in Mokrice, odbijajoč zvoke ob zelenem pobočju večno legega Križišča. Le posamezne zareze so ostale na planini kot zapuščina zimskih sportnikov, ki se morajo umakniti pomladanskim potomcem herojskega lovca Nimroda.

Težak mir je ležal na oblastem pobočju Jezerske planine, mir, sličen Nirvani, ki v njej premirajo vse pozemske strasti. Rahel šepet v zimskem spanju drevmajoličih smrek daje edine znake, da se tudi tu kmalu pojavi novo življenje, vstajenje prirode.

Brez besedi. Korak — odmev. Popneta se preko Bleka in Gole doline v ruševje, ki si je jelo otrsati gladko snežno ovedo raz svoja ramena. Starikav macesen se jima trpeko smehlja, kakor da bi se ju zveselil kot prvih oznanjevalcev pomladi.

"Hej, stari, doli je že vse v najlepšem majniškem okrasu, kdaj se zdramiš, starina? Je li

še kaj življenja v tebi?" ga ogoričita lovca s pogledi brez besed.

Da, živim. Drami me vajin prijatelj, ki kliče planino v življenje, a vidva ga preganjata, da utešita svoje strasti, kolikor jih še nista izčrpala v dolinah," jima zašušlja raz kosmate veje stari Abraham. "Leto za letom prihajaš tu sem, no, in sedaj si dovedel še svojega sina, da bi se ne pretrgala nit vaših morij!" škrtta suhljati les.

"Glej, Bojane, tu se srečata!" zasepeče oče.

"Nasoniš se ob stari macesen, ki je videl že premnogo jutranjih tragedij. Ko se oglašje prvi kosi, prileti ruševce izza onih skal ali od Kosmatega kluba. Sedel bo na snežišče. Sprva se bo oglašal prav poredko: "Či-u-šš!" in bo opazoval okolico, če bi mu ne pretila kaka nevarnost. Ne zgani se, dokler ne prične pihati gostej! Kadar gruče ali kočje, se priklanja svojim družicam, s pihanjem pa izziva svoje tekmece in izkazuje neustrašeno borbennost. Ne streljaj, dokler ne vidiš točno muhe na puški. Tako! Lovski blagor!"

"Veliko krvi!" odgovori sin po lovskem običaju, dasi ga kar mrz strese po zadnji besedi.

"Jaz grem proti Malemu Zvoku. Tam se preletava s Korenake doline proti Razoru. Stalnega mesta nima, zato ga bom moral zvbabiti s klicem."

Noč in jutro — prehod med njima — more li svet nuditi kaj lepšega? Slike na platnu zvoki v glasbi, ti li morejo s svojo umetnostjo res ponazoriti vso lepoto, ki jo priroda razgalja ob prvem svitu dneva? Ne, ni mogoče! Le doživite te lahko o tem prepriča.

Preizkušeni lovec se utabori na skritem robu. V sneg si izkoplje primerno vdolbino, nareže ruševih vej, da si napravi iz njih umetno steno, položi v sneg značilno blazino in čaka dogodkov, ki imajo priti.

Še preden izza Košutne prodro v temino prvi solnčni žarki, se zablesti na Storičevem temenu svetla ploča, obrobljena z nakitom raznobarnih draguljev, dočim je njegovo telo še pogreznjeno v tolmun temote. Zazehalo je že Zaplata in tam daleč, daleč, se prikazuje srebrna nit Triglavskega pogorja. V ruševju zavrtči planinski kos, sprva eden, drugi in že jih je za zbor. Planina oživlja! Po zraku zafrofota temna ptica. On je. Kralj planin. Ruševce.

Čuj! Pri Bojanu je. Že poje. Čiušš! Čiušš! Sprva lahno, vedno hitreje, hitreje — in že gruče. Nemirno trepeče dvoje src. Straš! Petelin poje, kočje in grga, piše in gruli — sprva v presledkih — in gosteje, gosteje — brez odmorov.

Oba pomerjata puške. Senca se ni še umaknila svetlobi. Zdaj, zdaj se pokažejo rebra gorskih velikankov — zdaj, zdaj bo vidna muha.

Toda — kaj je to? Po zraku zašumi. Od Bojana ni več glasu. Onstran Razorjeve kotline odjekne: "Čiušš! — Čiušš!" . . .

Osupnjen strmi oče v Zvokove bregove. Kaj sedaj? Oplašen? — Za planjo. — Predaleč. Poskusimo! Veliko jih je že priklical, tudi tega ne bo težko. "Čiušš!" tu — "Čiušš!", tam. Petelin se jezi, trepeče od jeze, odkakuje razjarjen od tal, nato se dvigne in se približa za streljaj.

"Čiušš," si odgovarjata drug drugemu, nestrpna že oba samega vznemirjenja.

V dolini počijo veje, kakor da bi se približevala kaka žival. Petelin prisluhne in se odmakne za ruševje. On za njim. Po kolenih. Snega ne čuti, niti ostrih čeri.

Petelin se oglašja izza grma, umika se za drugo grmičevje. Gibljeta se oba. Nad njima pa se polagoma razpreda mreža svetlobe, ki razgalja gorske velikane do peta.

Zbor ptičev krescendirja svojo hvalnico do vrhunca in polagoma prehaja v decrescendo. Petelin se le še poredko odzove bojnemu klicu.

Kot lisca se priplazi izkušeni lovec do zadnjega grmiča, ki ga loči od ruševca.

Odziva ni več. Preblizu sta skupaj. Petelin postane tedaj oprezen. Molče ogleduje, kje se prikaže tekmeec. Neopazeno ga je treba ugotoviti, brez giba.

Previdno dvigne glavo iznad grma — pomoli puško preko ruševja —

Ameriška ljubezen

Ethel in Bill sta se seznanila na nekem izletu ob tedenskem zaključku. Teden dni pozneje se spet srečata.

Ethel: Vi ste tudi tu?
Bill: Kako se vam godi, Ethel?

Ethel: Hvala, dobro. Ako hočeva nedeljo prebiti skupaj?
Bill: Prebivja. Ostaneva tu ali greva k jezeru?

Ethel: Rajši ostaniva tu. Ali imate kaj uspeha?
Bill: Tako, tako. Včeraj sem nesel nekoliko bankovcev v banko. Kmalu bo tisoč dolarjev skupaj.

Ethel: Tudi jaz sem si prihranila skoraj tisoč.
Bill: Se boste kmalu poročili, kaj?

Ethel: Ah, Bill, pravega moža ni.
Bill: Že pride, ste presneto mični.

Ethel: Samo da bi ne bilo poklica! Dve leti kot telefonistka — človek se nasiti!

Bill: Tudi jaz iščem že dolgo ženo.

Ethel: Ah, kako zanimivo. Ali se boste kmalu poročili?
Bill: Ko najdem dražestno dekle, takoj.

Ethel: Ali je to težko? Videti ste zelo spretni.

Bill: Nu, tako. Imam dobro mesto, nekaj imetja in dedščino na vidiku.

Ethel: Dobro dedščino?
Bill: Teto v Salt Lake Cityju. Po nji pričakujem kakšnih sedem tisoč.

Ethel: Prav lepo. Jaz dobim dva tisočaka za doto.

Bill: To res ni slabo. Meni je tri in dvajset let.

Ethel: Meni pa devetnajst. Niste mi zoprni, Bill.

Bill: Jaz pa bi poskusil rad z vami, Ethel!

Ethel: Bodite previdni!
Bill: Ne, ne, govorim resno. Bi vas mikalo?

Ethel: Mikalo bi me že.
Bill: In kaj bi še manjkalo? Ethel: Ali bova imela dovolj?

Bill: Stanovanje dva tisoč, avto pet sto . . .

Ethel: Moje nove obleke, moja priprava . . .

Bill: Tu pojdetata še dva tisočaka, kaj?

Ethel: To je že pet in pol. Koliko let je teti v državi Mormoncev?

Bill: Štiri in šestdeset.
Ethel: Štiri in šestdeset, hm! Zdrava?

Bill: Ne več. Dolgo ne bo več živela. Zadnjemu plesnemu tečaju se je odpovedala.

Ethel: Za služabništvo bi ne bilo več dovolj, kaj ne da?

Bill: Še ne.
Ethel: Ali pojdeva na poročno potovanje?

Bill: Ne takoj. Sem sredi nekoliko velikih kupčij.

Ethel: Ali bodo dosti vrgle?
Bill: Nekoliko tisočakov bo že, upajmo.

Ethel: Pojde tudi brez služabništva, mislite?

Bill: Prav gotovo. Kaj je vaš oče?

Ethel: Glavni inženir v jeklarni.

Bill: Izvrstno!
Ethel: Torej se strinjaš?
Bill: Popolnoma, draga, lahko se poročiva takoj.

Ethel: Lepo. Mislim, da imajo danes še odprto. Ali je daleč do občinskega urada?

Bill: Samo tri minute, Ethel.
Ethel: Potem pridi, ljubček.

Strašno!

"Najprej sem dobil angino, potem poapnenje žil in ko sem to preстал, me je malarija dajala, za njo sladkorna bolezen in nazadnje še paraliza . . ."

"Moj Bog, tak nehaite vendar: le kako ste vse to preboleli?"

"Preboleli? Niste me prav razumeli, milostljiva: pripovedujem vam o svojem medicinskem rigorozu!"

Odpustljivo vprašanje

V zgodovinski uri so učenci slišali imena kakor Diana, Hektor, Pluton in podobna.

Pa vpraša Mirko Poberajev: "Gospod profesor, zakaj so pa dajali bogovom sama pasja imena?"

Od one strani dvigne glavo iznad grma, pomoli puško preko ruševja — oče in sin. — Čiušš!

Charlotte Poole, soproga A. Pooleja, ki so ga umorili člani C. legije, tergristične organizacije, v Detroitu.

Bremen & Europa

7 DNI JUGOSLAVIJE

BRZI VLAK OB BREMEN IN EUROPA V BREMERHAVEN ZAJAMČI UDOBNO POTOVANJE DO LJUBLJANE

Ali potujete s priljubljenimi ekspresnimi parniki:

COLUMBUS

HANSA ~ DEUTSCHLAND HAMBURG ~ NEW YORK

Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremsa ali Hamburga. Za pojasnila vprašajte lokalnega agente ali

HAMBURG - AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

130 W. RANDOLPH ST., CHICAGO

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 18. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta za štete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k cni naročnin. Prosveta stane za vse enake, za člana ali možana \$6.00 za eno leto samo. Ker pa člani še plačajo pri-aznamentu \$1.20 za tednik, se jita to šteje k naročnin. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini sedaj ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdraž. drzave in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je.....
1 tednik in..... 4.90	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....

Za Evrope je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Men Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, le moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo listu datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družstva M.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2).....Čl. družstva M.....

3).....Čl. družstva M.....

4).....Čl. družstva M.....

5).....Čl. družstva M.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, tabele, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovnaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene umazane, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Član se dolo na toje tudi vse potrebne pogoje